

Bryssel 5.6.2019
COM(2019) 500 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN KESKUSPANKILLE, EUROOPAN
TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE, ALUEIDEN KOMITEALLE JA
EUROOPAN INVESTOINTIPANKILLE**

Talouspolitiikan EU-ohjausjakso 2019: maakohtaiset suositukset

1. JOHDANTO

Euroopan talous kasvaa seitsemättä vuotta peräkkäin. Junckerin komission aikana investoinnit ovat palautuneet kriisiä edeltäneelle tasolle. Työllisten määrä on suurempi kuin koskaan aiemmin, ja julkinen velka on kaiken kaikkiaan vähentynyt.

Euroopan talouden kasvu jatkuu tänä ja ensi vuonna, ja kasvuluvut ovat positiivisia kaikissa jäsenvaltioissa, vaikka olosuhteet ovat aiempaa epäsuotuisimmat. Euroopan talous kärsi viime vuonna maailmanlaajuisista heikkouksista tilanteessa, johon löivät leimansa pitkittyneet kauppapoliittiset jännitteet, suuri epävarmuus ja kansainvälisten rahoitusolojen merkittävä kiristyminen vuoden vaihteessa. Kotimainen kysyntä lienee myös jatkossa talouskasvun tärkein vauhdittaja tänä ja ensi vuonna, ja sitä tukevat työllisyyden ja tulojen paraneminen edelleen, alhaiset rahoituskustannukset ja joissakin jäsenvaltioissa kasvua tukevat julkisen talouden toimenpiteet.

Tulokselliset rakenneuudistukset yhdessä hyvin kohdennettujen investointistrategioiden ja vastuullisen finanssipolitiikan kanssa antavat edelleen oikean suunnan Euroopan talouden nykyaikaistamiselle. Talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä esitettävissä maakohtaisissa suosituksissa annetaan jäsenvaltioille ohjeita, joiden avulla ne voivat vastata asianmukaisesti sekä vanhoihin että uusiin haasteisiin ja saavuttaa keskeisiä yhteisiä politiikkatavoitteitaan. Talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä on ratkaisevan tärkeää jatkaa toimia positiivisen kierteen osatekijöiden eli investointien edistämisen, kestävää ja osallistavaa kasvua edistävien tuloksellisten uudistusten ja vakaan finanssipolitiikan tukemiseksi. Maakohtaisissa suosituksissa annetaan ohjeita myös talous- ja rahaliiton suorituskyvyn ja hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän vahvistamiseksi sekä euroalueen talouksien häiriönsietokyvyn parantamiseksi euroalueen talouspolitiikasta vuonna 2019 annetun suosituksen¹ mukaisesti ja sosiaalisen lähentymisen edistämiseksi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaisesti.

Globaalin kasvun heikkoudet korostavat tarvetta jatkaa EU:n talouksien rakenteellisten haasteiden ratkaisemista. Taloudellisten riskien ja epävarmuuden lisääntyessä on ratkaisevan tärkeää lujittaa uudistusten toteuttamista ja priorisointia, jotta voidaan parantaa talouksiemme häiriönsietokykyä ja kasvupotentiaalia. Tähän sisältyvät innovoinnin vaikutusten ja laajuuden lisääminen sekä osaamisen laadun ja työmarkkinarelevanssin varmistaminen. Sosiaalisen osallisuuden edistäminen, investointien turvaaminen ja edistäminen sekä julkisen talouden laadun parantaminen ovat keskeisessä asemassa, kun pyritään tasoittamaan hitaamman kasvun vaikutuksia työllisyyteen ja eriarvoisuuteen. Talouden hidastuminen korostaa myös symmetrisemmän tasapainottamisen tarvetta koko euroalueella. Jäsenvaltioiden olisi edelleen parannettava julkisen talouden kestävyyttä erityisesti siinä tapauksessa, että niiden velkasuhde on suuri. Samaan aikaan niiden jäsenvaltioiden, joilla on julkisen talouden liikkumavaraa ja joiden investointien taso on alhainen, olisi käytettävä tätä liikkumavaraa kasvupotentiaalin tukemiseen. Sisämarkkinoiden lujittaminen ja täydentävyyden parantaminen sisämarkkinatoimenpiteiden ja kansallisten rakenneuudistusten välillä parantavat osaltaan EU:n talouden tuottavuutta ja häiriönsietokykyä. Maailmanlaajuisella tasolla EU:n uudistettu Kiina-strategia nostaa esiin merkittäviä mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen ja kasvuun Euroopassa.²

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5097-2019-INIT/fi/pdf>

² <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>

Investointien ja uudistusten on kuljettava käsi kädessä. Tämän paketin avulla komissio pyrkii erityisesti varmistamaan, että investoinnit ja uudistukset kytketään tiiviimmin yhteen, ja muodostamaan yhtenäisemmän politiikkakehyksen. Vuoden 2019 maakohtaisissa suosituksissa keskitytään entistä voimakkaammin investointeihin. Taustalla on komission maaraporteissa esittämä perusteellisempi analyysi kunkin jäsenvaltion investointitarpeista ja pullonkauloista.

Vaikka kaikkia investointitarpeita ei voida ratkaista EU:n varoilla, ne tarjoavat huomattavia mahdollisuuksia korjata maakohtaisissa suosituksissa määritettyjä konkreettisia investointivajeita. Koska talouspolitiikan EU-ohjausjakso ja vuosien 2021–2027 EU-rahoitus on kytketty toisiinsa entistä tiiviimmin, kuten seuraavaa EU:n monivuotista rahoituskehystä koskevissa ehdotuksissa esitetään, EU:n rahoitusohjelmat, kuten InvestEU, Verkkojen Eurooppa -väline, Euroopan horisontti ja koheesiopolitiikan rahastot, tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia. Erityisesti seuraavien EU:n koheesiopolitiikan rahastojen ohjelmasuunnittelu on ratkaisevan tärkeää. Vuoropuhelu kansallisten ja aluetason viranomaisten kanssa siitä, miten Euroopan rakenne- ja koheesiorahastoja³ voidaan käyttää kansallisella tasolla paremmin kaudella 2021–2027, on juuri alkanut, ja maakohtaisissa suosituksissa ja maaraporteissa esitetään analyttiset puitteet onnistuneelle ohjelmasuunnittelulle.

2. TALOUSNÄKYMÄT SEKÄ YLEINEN EDISTYMINEN UUDISTUKSISSA JA EPÄTASAPAINOJEN KORJAAMISESSA

Euroopan unionin talouden odotetaan edelleen kasvavan tänä ja ensi vuonna, joskin hitaammin. Talouskasvun odotettu hidastuminen vuonna 2019 johtuu osittain ulkoisen ympäristön huomattavasta kielteisestä vaikutuksesta vientiin suuntautuneilla aloilla. Myös eräät maa- ja alakohtaiset tekijät (esimerkiksi autoteollisuudessa) ovat vaikuttaneet tuotantolukuihin joissakin Euroopan suurissa talouksissa. Kansallisen politiikan epävarmuus ja uudistuksista peräytyminen ovat heikentäneet luottamusta ja kasvunäkymiä joissakin maissa. Työpaikkojen lisääntymisen ja työntekijöiden palkkojen maltillisen kasvun odotetaan tukevan kulutusta ja talouden toimeliaisuutta, vaikka talousnäkemien epävarmuus heikentää edelleen mielialaa. Investointien odotetaan edelleen lisääntyvän, mutta aiempaa hitaammin, mikä johtuu vähemmän suotuisasta ulkoisesta ympäristöstä ja kauppapolitiikkaan liittyvistä epävarmuustekijöistä. Kaiken kaikkiaan suotuisat rahoitusolot ja joissakin jäsenvaltioissa kasvua tukevat julkisen talouden toimenpiteet tukevat kotimaisen kysynnän kasvua myös jatkossa.

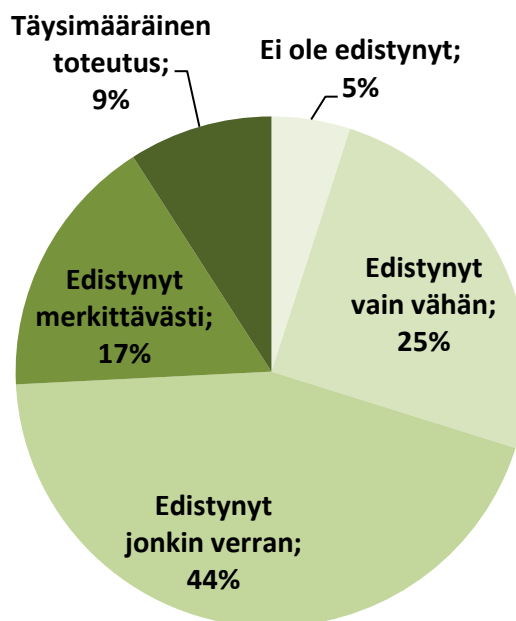
Vaikka talouden perustekijät ovat viime vuosina huomattavasti parantuneet, Euroopan talouden häiriönsietokyky ja kasvupotentiaalia on parannettava edelleen. On ratkaisevan tärkeää lisätä potentiaalista kasvua ja vahvistaa finanssipoliittista liikkumavaraa tulevien kielteisten talouden häiriöiden varalta. Kun otetaan huomioon talousnäkyymiin vaikuttavat suuret ja toisiinsa liittyvät riskit, on pyrittävä entistä vahvemmin vastaamaan rakenteellisiin haasteisiin ja heikkouksiin, joita talouskasvun hidastuminen voi korostaa. Edistämällä ja suojaamalla erityisesti koulutukseen ja osaamiseen sekä laadukkaaseen infrastruktuuriin ja innovointiin tehtäviä investointeja voidaan sekä vahvistaa EU:n talouksien kasvupotentiaalia että tukea kokonaiskysyntää. Tässä yhteydessä on myös olennaisen tärkeää edistää oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista ja erityisesti oikeuslaitosten

³ EU:n koheesiopolitiikan rahastot ovat Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto plus ja koheesiorahasto.

riippumattomuutta ja vankkoja korruptiontorjuntajärjestelmiä. Erittäin velkaantuneiden maiden olisi pyrittävä julkisen talouden toimillaan lisäämään finanssipoliittisia puskureita ja ohjaamaan velkasuhde kestäväälle lasku-uralle. Samalla on tärkeää käyttää nyt finanssipoliittista liikkumavaraa siellä, missä sitä on. Kaikissa jäsenvaltioissa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota menojen kasvuystävällisyyteen ja tulonsiirtovaikutuksiin sekä verojärjestelmään. Lisäksi talouden symmetrisempi tasapainottaminen euroalueella hillitsee velkavivun purkamisen kielteisiä vaikutuksia kasvuun ja vähentää talouden suorituskyvyn riippuvuutta ulkoisesta kysynnästä.

Yli kahdessa kolmesta maakohtaisesta suosituksesta, jotka on annettu ennen vuotta 2018, on saatu aikaan edistystä vähintään jonkin verran (ks. kuvio 1). Suosituksista on sovittu jäsenvaltioiden kanssa vuodesta 2011 lähtien, ja niiden toteuttaminen jatkuu vakaana. Joissakin tapauksissa on näyttöä siitä, että aiemmin hyväksytyistä merkittävistä uudistuksista on peräännytty. Eniten on edistytty rahoituspalvelujen alalla ja seuraavaksi eniten työmarkkinasuhteita ja työsuhdeturvaa sääntelevässä lainsäädännössä. Erityisen hitaasti taas on edistytty veropohjan laajentamisessa, terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon kehittämisessä sekä palvelujen kilpailun lisäämisessä.

Kuvio 1: Vuosien 2011–2018 maakohtaisten suositusten toteuttaminen tähän mennessä

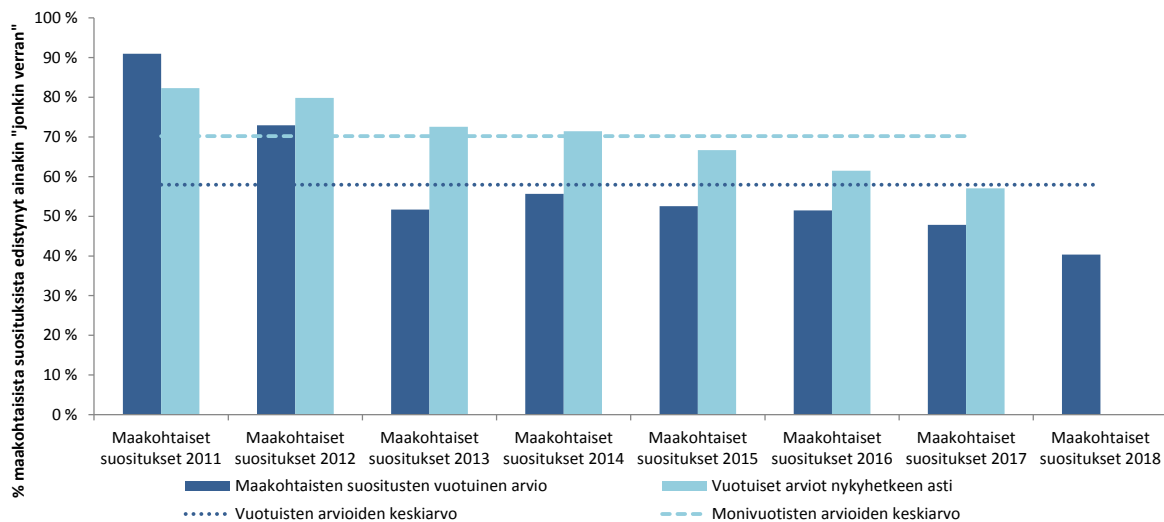

Huom. Monivuotisessa arvioinnissa tarkastellaan suositusten toteuttamista alkaen siitä, kun ne hyväksyttiin, tämän tiedonannon julkaisemiseen toukokuussa 2019. Finanssipolitiikkaan liittyvien maakohtaisten suositusten toteuttamista koskevaan kokonaisarvioon sisältyy vakaus- ja kasvusopimuksen noudattaminen.

Kun tarkastellaan uudistusten edistymistä vuositasonalla, jäsenvaltiot ovat edistyneet ainakin jonkin verran neljässä kymmenestä suosituksesta, jotka annettiin niille heinäkuussa 2018 (ks. kuvio 2). Tulos on huonompi kuin aiempina vuosina. Helmikuun maaraaporttien yhteydessä tehdyn arvioinnin jälkeen uudistuksissa ei ole tapahtunut merkittävää lisäedistystä kokonaisuutena tarkasteltuna. Tilanne kuitenkin vaihtelee eri jäsenvaltioiden ja politiikan alojen välillä. Uudistusten toteuttaminen on edelleen vahvaa

rahoituspalvelujen alalla, vaikka edistyminen on ollut jonkin verran vähäisempää, jos sitä verrataan heti finanssikriisin jälkeen toteutettuihin mittaviin toimiin. Edistyminen veropohjan laajentamista ja palvelualojen kilpailun vahvistamista koskevien suositusten käsittelyssä on edelleen vähäistä. Kun otetaan huomioon, että talousnäkyymiin liittyy edelleen taloudellisia ja sosiaalisia haasteita ja heikkenemisriskejä, on ratkaisevan tärkeää tehostaa uudistusten toteuttamista EU:n talouksien häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi.

Kuvio 2: Maakohtaisten suositusten toteuttaminen: arvio edistymisestä kunakin vuonna alkaen vuodesta 2011 suhteessa nykyhetkeen

Huom. Monivuotisessa arvioinnissa tarkastellaan suositusten toteuttamista alkaen siitä, kun ne hyväksyttiin, tämän tiedonannon julkaisemiseen toukokuussa 2019. Vuotuisen ja monivuotisen arvion vertailu on vuosien 2011 ja 2012 osalta vaikeampaa, koska maakohtaisten suositusten arviointiasteikko oli erilainen.

Edistyminen makrotalouden epätasapainojen korjaamisessa jatkuu, mutta lisätoimia tarvitaan. Yksityisen ja julkisen velan määrä on joissakin jäsenvaltioissa edelleen ennätyskellisen suuri, mikä kaventaa mahdollisuuksia puuttua negatiivisiin häiriöihin. Eräissä muissa jäsenvaltioissa on nähtävissä merkkejä mahdollisesta ylikuumenemisesta, joka liittyy asuntojen hintojen dynaamiseen kasvuun ja yksikkötyökustannusten nousuun. Ulkoisten rahoitusasemien tasapainottaminen on edelleen kesken. Vaikka suuret ulkoiset alijäämät on korjattu, useissa maissa on edelleen suuria vaihtotaseen ylijäämiä, joskin vähäisiä merkkejä sopeutuksesta on nähtävissä. Euroalueen suuri vaihtotaseen ylijäämä on jokseenkin ennallaan, mikä johtuu toisaalta kotimaisesta kysynnästä, joka on jäänyt jälkeen talouden toimeliaisuudesta, ja toisaalta parantuneesta kilpailuasemasta ja kestävästä viennistä. Tasapainottuminen edellyttää eriytettyjä toimia. Niiden jäsenvaltioiden, joilla on vaihtotaseen alijäämä tai suuri ulkomaanvelka, on edelleen parannettava kilpailukykyään, kun taas niiden jäsenvaltioiden, joilla on suuri vaihtotaseen ylijäämä, olisi vahvistettava edellytyksiä tukea suurempaa palkkojen nousua ja investointeja. Kaikissa jäsenvaltioissa avainasemassa ovat tuottavuuden parantamiseen ja investointien lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet, kun tavoitteena on lisätä potentiaalista kasvua.

3. VUOSIEN 2019 JA 2020 SUOSITUSTEN KESKEISET TAVOITTEET

Suosituksen yleisenä tavoitteena on kannustaa jäsenvaltioita lisäämään kasvupotentiaaliaan nykyaikaistamalla talouttaan ja vahvistamalla entisestään sen häiriönsietokykyä. Kun otetaan huomioon odotettu talouskasvun hidastuminen, kaikkien jäsenvaltioiden olisi asetettava etusijalle kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävät uudistukset. Yhä digitalisoituneemmat ja globalisoituneemmat taloudet edellyttävät lisäksi älykkäämpiä investointeja infrastruktuuriin, innovointiin, koulutukseen ja osaamiseen. Lisäksi digitalisaatio, muuttuvat työmarkkinat ja väestön ikääntyminen sekä talouden viherryttäminen edellyttävät lisätoimia, joilla tuetaan laadukkaiden työpaikkojen luomista ja varmistetaan sosiaaliturvajärjestelmien kestävyys, riittävyys ja osallistavuus.

Kansallisen tason sosioekonomisten trendien taustalla on alueellisia eroja, jotka ovat joissakin maissa huomattavia. Jälkeenpäin tarkasteltuna talouskasvun hyödyt eivät ole jakautuneet alueiden kesken tasaisesti. Toisaalta tulevaisuuden sosioekonomiset haasteet eivät vaikuta yhteiskunnan kaikkiin osiin samalla tavalla. Vuoden 2019 maaraporteissa esitettyjen havaintojen pohjalta tämän vuoden suosituksissa viitataan joissakin tapauksissa alueellisiin eroihin. Tavoitteena on määrittää paremmin investointitarpeet ja edistää nopeampaa taloudellista ja sosiaalista lähentymistä sellaisten investointien avulla, joita osarahoitetaan EU:n koheesiopolitiikan rahastoista kaudella 2021–2027.

Maailmanmarkkinoiden lisääntyvät epävarmuustekijät korostavat sisämarkkinoiden merkitystä. Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta on olennaisen tärkeää, jotta yrityksille voidaan tarjota laadukkaita tuotantopanoksia kilpailukykyiseen hintaan ja EU:n tavarantoimittajille ja palveluntarjoajille suuret ja likvidit markkinat. Palvelumarkkinoiden suhteellisesti vähäisempään yhdentymiseen on kiinnitetty huomiota jo aiemmin, mutta uudistusten tahti on usein ollut pettymys. Palvelumarkkinoiden riittämättömän yhdentymisen vaihtoehtokustannukset kasvavat ja aiheuttavat heijastusvaikutuksia kaikissa jäsenvaltioissa. Parannuksia on mahdollista tehdä myös joillakin tavaramarkkinasektoreilla, erityisesti vastavuoroisen tunnustamisen soveltamisessa. Luomalla Eurooppaan pääomamarkkinaunionin avulla aidot pääoman sisämarkkinat voidaan parantaa rahoitusjärjestelmän kykyä selviytyä häiriöistä, kun yrityksillä on monipuolisemmat mahdollisuudet saada rahoitusta. Samalla voidaan edistää uusia investointimahdollisuuksia. Sisämarkkinoiden lujittaminen edellyttää lisä uudistuksia jäsenvaltioiden tasolla, jotta voidaan edistää yhdentymisessä digitalisaation, energian, pääomien ja liikenteen alalla. Esimerkiksi Italialle suositellaan infrastruktuurin laadun parantamista, sen alueelliset erot huomioon ottaen.

Helmikuussa 2019 komissio havaitsi epätasapainoja 13 jäsenvaltiossa. Näiden epätasapainojen korjaamiseksi tarvitaan maakohtaisten suositusten perusteella asianmukaisia jatkotoimenpiteitä. Perusteellisten tarkastelujen perusteella komissio katsoi, että kymmenessä jäsenvaltiossa (Alankomaat, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Kroatia, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi ja Saksa) on epätasapainoja, jotka edellyttävät makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn mukaista

seurantaa, ja että kolmessa jäsenvaltiossa (Italia, Kreikka ja Kypros) on liiallisia epätasapainoja.⁴

- Kroatian osalta todettiin, että epätasapaino ei enää ole liiallista, kun otetaan huomioon taloudellisen tilanteen ja politiikan kehittyminen.
- Kreikasta tehtiin perusteellinen tarkastelu ensimmäisen kerran sen jälkeen, kun se oli poistunut rahoitustukiohjelmasta, ja epätasapainojen korjaamiseen tarkoitettuihin politiikkatoimiin sovelletaan tiukennettua valvontaa ohjelman jälkeisen valvontakehyksen puitteissa.
- Kyproksessa on edelleen merkittäviä heikkouksia, vaikka taloudellinen tilanne on parantunut ja poliittisia sitoumuksia on hiljattain lisätty.
- Italiassa kasvun ja julkisen talouden näkymät ovat heikentyneet, ja viimeaikaiset politiikkatoimet merkitsevät perääntymistä muun muassa eläkejärjestelmään liittyvistä aiemmista uudistuksista. Komissio ilmoitti helmikuussa, että koska Italian makrotaloudellisen epätasapainon paheneminen tai lieveneminen riippuu ratkaisevasti tulevista toimista, komissio seuraa tiiviisti Italian tekemiä sitoumuksia epätasapainon korjaamiseksi. Italian vuoden 2019 kansallisessa uudistusohjelmassa käsitellään vuoden 2018 maakohtaisissa suosituksissa esiin otettuja rakenteellisia kysymyksiä vain osittain, eikä uudistusohjelmaan sisältyvistä vähäisistä uusista sitoumuksista ole useinkaan tarkempaa tietoa tai toteutusaikataulua. Italian uudistusstrategia perustuu kuitenkin jo suunnitteilla oleviin merkittäviin uudistuksiin eri osa-alueilla, mikä on osoitus yleisestä jatkuvuudesta aiempiin kansallisiin uudistusohjelmiin verrattuna.

Samoin kuin aiempina vuosina, makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyvää seurantaa toteutetaan kaikissa niissä maissa, joissa on havaittu epätasapainoja tai liiallisia epätasapainoja.

Julkinen talous ja verotus

Julkinen velka pienenee, mutta edistyminen on epätasaista eri jäsenvaltioissa. Jotkin jäsenvaltiot eivät ole viime vuosina hyödyntäneet riittävästi suotuisia suhdanneolosuhteita ja alhaista korkotasoa finanssipoliittisten puskurien palauttamiseksi. Toiset ovat saaneet julkisen talouden rahoitusaseman vakautettua, mikä antaa niille finanssipoliittista liikkumavaraa investointien tukemiseen. Kokonaisuutena tarkasteltuna euroalueen finanssipoliittikan viritys on pysynyt pitkälti neutraalina vuosina 2015–2018, ja komission ennusteen mukaan sen ennustetaan muuttuvan lievästi elvyttäväksi vuonna 2019.

Julkinen velka on edelleen suuri useissa jäsenvaltioissa. Väestön ikääntymisen vaikutukset tuovat lisähaasteita ja edellyttävät eläke-, terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoitojärjestelmien uudistusten jatkamista niiden tehokkuuden, vaikuttavuuden ja riittävyyden parantamiseksi sekä niiden julkistaloudellisen pitkän aikavälin kestävyys säilyttämiseksi. Eläkeuudistukset, joilla pyritään mukauttamaan tasapainoa työelämän ja eläkkeelle jäämisen välillä ja tukemaan täydentävää eläkesäästämistä, ovat edelleen olennaisen tärkeitä. Jos sosiaaliturvajärjestelmän uudistuksia tarvitaan, niistä on sovittava viipymättä, ottaen huomioon niiden vaikutus

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille ja euroryhmälle: Talouspolitiikan EU-ohjausjakso 2019: Rakenneuudistusten edistymisen arviointi, makrotalouden epätasapainojen ehkäiseminen ja korjaaminen sekä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 nojalla tehtävien perusteellisten tarkastelujen tulokset, COM(2019) 150 final.

kohderyhmiin. Kokemus on osoittanut, että uudistukset näillä aloilla kuuluvat kaikkein haastavimpiin, minkä vuoksi uudistusprosessi on käynnistettävä viipymättä. Samalla on lisättävä sidosryhmien kuulemista alusta alkaen. Uudistusten peruuntumista olisi selvästi vältettävä ja pyrittävä saamaan ne uudelleen käyntiin, jotta julkisen talouden kestävyys ei vaarannu eikä kasvupotentiaali ja ylisukupolvinen oikeudenmukaisuus heikkene.

Euroalueen ja sen jäsenvaltioiden julkisen talouden kestävyys vahvistaminen edellyttää eri jäsenvaltioissa erilaista finanssipolitiikkaa. On otettava huomioon käytettävissä oleva julkisen talouden liikkumavara ja heijastusvaikutukset muihin maihin. Niiden jäsenvaltioiden, joissa julkisen velan määrä on edelleen suuri, olisi jatkettava finanssipoliittisten puskureiden palauttamista. Tämä vähentäisi niiden alttiutta häiriöille ja mahdollistaisi automaattisten vakauttajien täysipainoisen toiminnan seuraavassa laskusuhdanteessa. Niiltä jäsenvaltioilta, jotka eivät ole vielä saavuttaneet julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitettaan, edellytetään maakohtaisissa suosituksissa vakaus- ja kasvusopimuksen mukaista julkisen talouden sopeutusta. Myös niille jäsenvaltioille, joilla on sopivasti liikkumavaraa, suositetaan finanssi- ja rakennepolitiikan käyttöä julkisten investointien lisäämiseen vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen puitteissa, jotta ne voivat tukea kasvua ja edistää talouden tasapainottamista.

Julkisten menojen laadun parantaminen voisi parantaa julkisen talouden kykyä tukea kasvua ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Siirtymällä kohti koulutusta, työllisyyttä ja investointeja suosivaa julkisten menojen ja tulojen rakennetta voidaan lisätä kasvupotentiaalia. Siksi olisi jatkettava toimia julkisten menojen kasvua tukevan koostumuksen aikaansaamiseksi sen lisäksi, että menot pyritään pitämään kurissa ja parantamaan tehokkuutta. Jos menojen uudelleenarvioinnit suunnitellaan ja toteutetaan tinkimättömästi, ne ovat tehokas keino parantaa julkisten menojen rakennetta muun muassa laajentamalla mahdollisuuksia tehdä tuottavia ja hyvin kohdennettuja julkisia investointeja. Monet jäsenvaltiot ovat jo käynnistäneet erityyppisiä menojen uudelleenarviointeja (esim. Espanja, Kypros, Luxemburg, Slovakia ja Viro), mutta tällaisten prosessien käyttöä on vielä varaa lisätä, niiden soveltamisalaa laajentaa ja perustana olevia menetelmiä parantaa. Uudelleenarvioinnit on myös kytkettävä paremmin osaksi talousarviosykliä. Joissakin jäsenvaltioissa on onnistuttu määrittämään aloja, joilla menojen tehokkuutta voidaan parantaa. Näillä aloilla on tarpeen toteuttaa käytännön toimia.

Jäsenvaltiot ovat vuosien mittaan parantaneet merkittävästi julkisen talouden kehyksiään, ja monissa maissa ne tukevat vakaata finanssipolitiikkaa. Muutamissa jäsenvaltioissa uudistuksia on kuitenkin jatkettava, jotta voidaan luoda hyvin suunniteltu ja toimiva finanssipoliittinen kehys. Espanjalle ja Kroatialle suositetaan julkisen talouden kehyksen lujittamista, ja Belgian ja Itävallan on jatkettava julkisen talouden koordinoitijärjestelyjensä parantamista, kun taas Puolan olisi vahvistettava budjettimenettelyjään. Samaan aikaan eräissä muissa jäsenvaltioissa uudistukset ovat pysähtyneet, ja uudistuspyrkimyksiin olisi saatava uutta vauhtia. Lisäksi kaikkialla olisi painotettava jatkuvasti toteuttamisen merkitystä, jotta voidaan varmistaa, että julkisen talouden kehykset vastaavat niille asetettua tavoitetta saavuttaa tai säilyttää finanssipolitiikan vakaus.

Vero- ja etuusjärjestelmien avulla voidaan tukea osallistavaa kasvua. Hyvin suunnitelluilla vero- ja etuusjärjestelmillä voidaan tukea yksityisiä investointeja ja parantaa liiketoimintaympäristöä, edistää osallistumista työmarkkinoille ja parantaa työllisyyttä, vähentää eriarvoisuutta ja edistää sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävästä taloudesta. Tästä syystä useat jäsenvaltiot ovat saaneet suosituksen siirtää verorasitusta pois työn verotuksesta, jotta voidaan tukea kestävämpää talouskasvua.

Koska aggressiivisen verosuunnittelun torjuminen on ensisijainen tavoite, komissio on esittänyt lainsäädäntöehdotuksia, joiden tarkoituksena on tehdä verojärjestelmästä läpinäkyvämpi, toimivampi ja johdonmukaisempi. EU:n lainsäädännön ja kansainvälisesti sovittujen aloitteiden saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä auttaa rajoittamaan aggressiivista verosuunnittelua. Joidenkin jäsenvaltioiden (Alankomaat, Irlanti, Kypros, Luxemburg, Malta ja Unkari) verojärjestelmissä on kuitenkin tiettyjä piirteitä, joita aggressiiviseen verosuunnitteluun osallistuvat yritykset voivat käyttää.

Laatikko 1. Vakaus- ja kasvusopimuksen mukaista julkisen talouden valvontaa koskeva päivitys

Komissio on arvioinut vuoden 2019 vakaus- ja lähentymisohjelmat ja toteuttanut tältä pohjalta useita vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisia toimia.

Komissio suositaa, että liiallisen alijäämän menettely lopetetaan Espanjan osalta. Vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavan osion piiriin ei kuuluisi enää yhtäkään jäsenvaltiota.

Komissio on antanut Belgian, Italian, Kyproksen ja Ranskan osalta SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla kertomukset, joissa se arvioi perussopimuksen alijäämä- ja velkakriteerien noudattamista. Komission mukaan olisi katsottava, että Ranska noudattaa nyt alijäämä- ja velkakriteereitä. Belgian osalta ei ole saatu riittävästi näyttöä, jotta voitaisiin päätellä, noudattaako se velkakriteeriä vai ei. Kyproksen osalta komissio katsoo, että lisätoimenpiteitä, jotka johtavat päätökseen liiallisen alijäämän olemassaolosta, ei pitäisi toteuttaa. Italian tapauksessa analyysi viittaa siihen, että velkakriteerin ei pitäisi katsoa täyttyvän ja että liiallisia alijäämiä koskeva menettely on näin ollen perusteltu.

Lisäksi komissio suositaa, että neuvosto päättää, että Unkari ja Romania eivät ole toteuttaneet tuloksellisia toimia niiden neuvoston suositusten perusteella, jotka niille annettiin joulukuussa 2018 merkittävän poikkeaman menettelyssä. Romanian osalta menettely aloitettiin kesäkuussa 2017 vuonna 2016 havaitun merkittävän poikkeaman vuoksi. Unkarin osalta menettely aloitettiin kesäkuussa 2018 vuonna 2017 havaitun merkittävän poikkeaman vuoksi. Lisäksi komissio antaa Unkarille ja Romanian varoitukset sillä perusteella, että ne ovat poikenneet merkittävästi julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen johtavalta sopeutusuralta vuonna 2018. Romanian tämä on kolmas ja Unkarille toinen varoitus. Komissio suositaa, että neuvosto antaa Unkarille ja Romanian suosituksen asianmukaisten toimenpiteiden toteuttamisesta tämän merkittävän poikkeaman korjaamiseksi.

Työmarkkinat, koulutus ja sosiaalipolitiikka

Työmarkkinaolosuhteet kohenevat edelleen. EU:n työllisyysasteluvut ovat ennätyskellisen korkeita, ja työttömyysaste on alempi kuin koskaan tällä vuosisadalla. Toisaalta maiden, alueiden ja väestöryhmien välillä on edelleen huomattavia eroja. Jotta työmarkkinoiden toimintaa voitaisiin parantaa, Belgialle, Bulgarialle, Espanjalle, Irlannille, Kreikalle, Kyprokselle, Slovenialle, Suomelle ja Unkarille suositetaan kohdennettuja toimia, joilla vahvistetaan aktiivisen työvoimapolitiikan tuloksellisuutta ja/tai vahvistetaan työvoimapalvelujen valmiuksia. Espanjan, Portugalin ja Puolan olisi puututtava määräraikaisessa työsuhteessa olevien työntekijöiden suureen osuuteen ja edistettävä samalla siirtymistä toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin.

Naisten osallistuminen työmarkkinoille lisääntyy edelleen, mutta sukupuolten eriarvoisuus työllisyydessä ja palkkauksessa on edelleen todellisuutta. Syynä tähän ovat usein työnteon pidäkkeet, riittämättömät työ- ja yksityiselämän tasapainottamista koskevat

järjestelyt tai kohtuuhintaisten lastenhoito- ja pitkäaikaishoitopalveluiden puute. Näitä kysymyksiä koskevia suosituksia on annettu Irlannille, Italialle, Itävallalle, Puolalle, Saksalle, Slovakialle, Tšekille ja Virolle.

Laadukkaan koulutuksen saatavuus on avainasemassa, jotta kaikille kansalaisille voidaan tarjota taitoja ja osaamista elinikäisen oppimisen puitteissa, tulevat tarpeet huomioon ottaen. Investoiminen inhimilliseen pääomaan on keskeisen tärkeää osaamisintensiivisen, kestävä ja osallistavan kasvun edistämiseksi tilanteessa, jossa osaamisvaje ja osaamisen kohtaanto-ongelmat lisääntyvät ja työelämä muuttuu. Osaamistaso on kuitenkin edelleen alhainen useissa väestöryhmissä. Siksi monille jäsenvaltioille suositellaan koulutusjärjestelmien vahvistamista ja uudenaikaistamista. Esimerkiksi Bulgariassa, Irlannissa, Italiassa, Kreikassa, Kroatiassa, Latviassa, Liettuassa, Portugalissa, Puolassa, Ranskassa, Slovakiassa, Sloveniassa, Tšekissä ja Virossa olisi harkittava tulevaisuuteen suuntautuvaa taitojen hankintaa, mukaan lukien aikuiskoulutuksen edistämistoimet. Belgialle, Bulgarialle, Espanjalle, Kreikalle, Kroatialle, Kyprokselle, Liettualle, Portugalille ja Romanianle on suositettu, että ne parantaisivat koulutusjärjestelmiensä työmarkkinarelevanssia. Espanjaa kehoitetaan myös vähentämään koulunkäynnin keskeyttämistä ja Kreikkaa, Kyprosta ja Latviaa parantamaan ammatillisen koulutuksen kapasiteettia. Useissa jäsenvaltioissa tarvitaan lisätoimia koulutuksen laadun ja osallistavuuden parantamiseksi, erityisesti muita heikommassa asemassa olevat ryhmät huomioon ottaen. Italian ja Tšekin olisi myös lisättävä opettajan ammatin houkuttelevuutta.

Sosiaalinen tilanne paranee edelleen, mutta sosiaalisen suojelun järjestelmien kattavuudessa ja palvelujen saatavuudessa on edelleen puutteita. Köyhyys on vähenemässä, mutta joissakin jäsenvaltioissa se on edelleen yleistä. Myös työssäkäyvien köyhyys on haaste useissa jäsenvaltioissa. Lisäksi joihinkin heikossa asemassa oleviin ryhmiin, kuten vammaisiin ja maahanmuuttajataustaisiin, kohdistuu sitkeitä haasteita. Epätavallisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien riittävän sosiaalisen suojelun varmistaminen on olennaisen tärkeää työvoiman hyvinvoinnin ja hyvin toimivien työmarkkinoiden kannalta. Bulgarialle, Espanjalle, Latvialle, Portugalille, Romanianle, Unkarille ja Virolle suositetaan sosiaalisen turvaverkon kattavuuden, riittävyyden tai vaikuttavuuden parantamista, ja Kreikalle ja Kroatialle suositetaan kattavampia sosiaaliturvaetuuksien uudistuksia. Laadukkaiden sosiaalipalvelujen saatavuutta on parannettava Bulgariassa, Suomessa ja Virossa. Alankomaille osoitetun suosituksen tarkoituksena on edistää itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaalisen suojelun riittävyyttä. Latvialle ja Tšekille on annettu suositukset edistää vammaisille annettavaa tukea.

Useissa maissa on käynnissä terveydenhuoltojärjestelmien uudistuksia, joilla pyritään varmistamaan terveydenhuollon saatavuus kaikille sekä parantamaan niiden kustannusvaikuttavuutta ja kestävyyttä. Jäsenvaltioiden olisi jatkettava toimiaan ja asetettava etusijalle laaja-alaisen toimenpiteiden huolellinen suunnittelu sekä nopeutettava terveystalouden tarjoamista koskevien uudistusten hyväksymistä ja toteuttamista. Lisäinvestoinnit ovat usein tarpeen terveydenhuoltojärjestelmien uudistusten tukemiseksi ja toteuttamiseksi. Näin ollen suositukset terveydenhuollon vaikuttavuuden, saatavuuden ja kestävyysparantamiseksi on osoitettu Bulgarialle, Italialle, Itävallalle, Kreikalle, Kyprokselle, Latvialle, Liettualle, Maltalle, Puolalle, Romanianle, Slovakialle, Slovenialle, Suomelle, Tšekille ja Unkarille.

Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on politiikkatoimien onnistuneen suunnittelun ja toteutuksen kannalta keskeinen tekijä. Työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien osallistuminen parantaa vastuunottoa politiikkatoimista ja johtaa parempiin ja kestävämpiin tuloksiin. Eräät jäsenvaltiot ovat aiempia maakohtaisia suosituksia noudattaen lisänneet

mahdollisuuksia jäsennehtyyn vuoropuheluun ja työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen osallistumiseen. Vaikka yhtä ainoaa toimintamallia ei ole olemassa, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua olisi varaa parantaa ja työmarkkinaosapuolten osallistumista politiikkatoimien suunnitteluun lisätä myös useissa muissa jäsenvaltioissa, kuten Puolassa, Romaniassa ja Unkarissa. Myös Kreikassa ja Kroatiassa on tässä suhteessa edelleen merkittäviä haasteita.

Investoinnit, kilpailukykytoimenpiteet ja parempi liiketoimintaympäristö tuottavuuden parantamiseksi

Euroopan investointiohjelman eli Junckerin suunnitelman mukaisesti on edelleen ratkaisevan tärkeää laatia kattava EU:n investointipoliittinen ohjelma, jotta kasvua voidaan edistää nyt ja tulevaisuudessa. Sen jälkeen kun Euroopan investointiohjelma käynnistettiin, huomattava määrä yksityisiä ja julkisia varoja on saatu ja saadaan käyttöön EU:n talouden strategisilla aloilla toteutettaviin investointeihin, jotka ovat merkittävästi edistäneet kasvua ja työpaikkojen luomista. Toukokuussa 2019 arvioidaan, että ohjelman avulla saadaan aikaan lähes 400 miljardin euron investoinnit ja luodaan 750 000 työpaikkaa. Vuoteen 2020 mennessä työpaikkojen määrä nousee 1,4 miljoonaan. Investointien käynnistymisen lisäksi investointiohjelmassa on luotu hankejatkuimoita ja toteutettu toimenpiteitä, joiden avulla liiketoimintaympäristöä kehitetään investointeja paremmin tukevaksi.

EU:n koheesiopolitiikan rahastoja olisi hyödynnettävä parhaalla mahdollisella tavalla investointien lisäämiseksi asianomaisilla politiikan aloilla. Tämän pitäisi myös auttaa vähentämään alueellisia eroja eri puolilla EU:ta. Tästä syystä tämänvuotisissa maaraporteissa ja maakohtaisissa suosituksissa annetaan ohjeita erityisesti EU:n rahastojen ohjelmasuunnitteluun seuraavan monivuotisen rahoituskehysten puitteissa.

Tämän vuoden EU-ohjausjakson analyysissä painotetaan investointeja, minkä ansiosta on voitu määrittää ne jäsenvaltioiden ensisijaiset investointikohteet, joissa makrotaloudellinen tuotto on suurin, ja tuoda esiin ne sääntelystä johtuvat ja rakenteelliset pullonkaulat, jotka heikentävät pitkän aikavälin kasvupotentiaalia. Investointien piristyminen on ollut viime vuosina epätasaista eri toimialojen ja maiden ja erityyppisen pääoman välillä. Julkisen ja yksityisen sektorin investointien välillä on edelleen eroja: yksityiset investoinnit ovat kasvaneet tasaisesti vuodesta 2013, ja ne ovat nyt saavuttaneet finanssikriisiä edeltäneen keskiarvon, kun taas julkiset investoinnit alkoivat kasvaa vasta vuonna 2017. Vaikka investoinnit ovat lisääntyneet kaikissa jäsenvaltioissa, joissakin niistä investointiaste on edelleen huomattavasti alhaisempi kuin ennen kriisiä keskimäärin.

Laatikko: Investointeja koskevat maakohtaiset suositukset ja EU:n koheesiopolitiikka vuosina 2021–2027

Euroopan komissio on korostanut, että investoinneilla on merkittävä rooli ns. positiivisen kierteen osatekijänä varovaisen finanssipolitiikan ja rakenneuudistusten ohella.

Vuoden 2019 EU-ohjausjaksossa painotetaan entistä voimakkaammin investointien merkitystä. Antamalla jäsenvaltioille tässä ohjausjaksossa investointisuosituksia komissio noudattaa sitoumustaan kytkeä talousohjaus entistä vahvemmin EU:n talousarvioon ja erityisesti vuosien 2021–2027 EU:n koheesiopolitiikan rahastoihin, alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen.⁵

Talouspolitiikan EU-ohjausjakson ja EU:n koheesiopolitiikan rahastojen välisen yhteyden vahvistaminen johtaa parempaan ja vaikuttavampaan ohjelmasuunnitteluun ja siten parempiin ja keskitetympiin investointeihin, jotka lisäävät tuottavuutta ja kasvua pitkällä aikavälillä. Näin virtaviivaistetaan nykyisiä prosesseja ja lisätään johdonmukaisuutta talouspolitiikkojen koordinoinnin ja EU:n varojen käytön välillä byrokratiaa lisäämättä.

EU-ohjausjakson analyttinen perusta voi ohjata jäsenvaltioita ja komissiota varojen ohjelmointia pohjustavassa vuoropuhelussa. Tässä laatikossa selitetään, miten EU-ohjausjakson yhteydessä annettu investointeihin liittyvä ohjaus olisi otettava huomioon ohjelmatyöprosessissa.

EU-ohjausjakson aloittavassa vuoden 2019 kasvuselvityksessä edellytettiin kaikilta jäsenvaltioilta kohdennetumpaa investointipolitiikkaa. Tämänvuotisen talvipaketin maaraporteissa analysoitiin kunkin maan investointitarpeita viimeisimpiä sosioekonomisia trendejä koskevien asiantuntijankemysten pohjalta. Raporteissa keskityttiin alakohtaiseen kilpailukykyyn ja kiinnitettiin erityistä huomiota tarpeeseen edistää osallistavaa ja kestävä kasvua. Tarvittaessa otettiin huomioon alueelliset erot jäsenvaltioiden sisällä. Analyysin pohjalta komissio muodosti näkemyksensä siitä, miten vuosien 2021–2027 EU:n koheesiopolitiikan rahastoja⁶ voitaisiin hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla, kuten on esitetty maaraporttien liitteessä (liite D), jossa annetaan näiden rahastojen investointiprioriteetteja koskevaa ohjausta. Raporttien liitteet ovat olleet kiinteä osa jäsenvaltioiden kanssa ohjelmasuunnittelusta käytävää vuoropuhelua. Liitteessä D määritellyt ensisijaiset investointikohteet on jaettu kolmeen luokkaan (tarpeet, merkittävät tarpeet ja ensisijaiset tarpeet), jotka perustuvat niiden merkitykseen sosioekonomiselle ja alueelliselle kehitykselle. Niissä on myös otettu huomioon temaattista keskittämistä koskevat vaatimukset, jotka on esitetty vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikkaa koskevissa komission ehdotuksissa. Liitteet on jo esitetty jäsenvaltioille yhdessä maaraporttien muiden analyysitulosten kanssa. Näin ne voivat aloittaa EU:n koheesiopolitiikan seuraavan sukupolven rahastovarojen ohjelmasuunnittelua koskevan vuoropuhelun, jotta ohjelma-asiakirjat saadaan hyväksyttyä mahdollisimman pian.

Komissio esittää tässä kevätpaketissa ehdotuksensa maakohtaisiksi suosituksiksi. Maakohtaiset suositukset ovat paljon laajempia kuin maaraporttien liitteissä oleva investointiohjaus. Suosituksissa viitataan koko talouden uudistus- ja investointitarpeisiin. Niihin voidaan puuttua sekä rahoitus- että sääntelytoimenpiteiden avulla. On syytä korostaa,

⁵ Komission tiedonanto *Nykyaikainen talousarvio unionille, joka suojelee, puolustaa ja tarjoaa mahdollisuuksia*, COM(2018) 321 final.

⁶ Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto plus ja koheesiorahasto.

että kaikkia jäsenvaltioiden investointitarpeita ei voida rahoittaa EU:n varoilla, mutta niiden avulla voidaan edistää merkittävästi EU-ohjausjakson yhteydessä määritettyjen haasteiden ratkaisemista ottaen huomioon niiden erityispiirteet (kuten temaattinen keskittäminen).

Maakohtaiset suositukset eroavat toisistaan laajuudeltaan ja tarkkuudeltaan, mutta ne ovat johdonmukaisia kyseistä maata koskevan maaraportin liitteissä annetun investointiohjauksen kanssa. Liitteissä keskitytään yksinomaan niihin investointitarpeisiin, joihin ehdotetaan osarahoitusta EU:n koheesiopolitiikan rahastoista.

Edistymistä maakohtaisten suositusten investointeja koskevien näkökohtien toteuttamisessa seurataan tulevien EU-ohjausjaksojen puitteissa. Vuosien 2021–2027 EU:n koheesiopolitiikan rahastojen vaikutusta maakohtaisten suositusten toteuttamiseen seurataan vakiintuneiden foorumien ja prosessien yhteydessä kerättävien tietojen perusteella (vuotuiset arviointikokoukset ja raportit, seurantakomiteat).

Investointien tiellä on edelleen esteitä kaikkialla EU:ssa. Sääntelyn aiheuttamat pullonkaulat ja institutionaaliset puutteet sekä markkinoille pääsyn, markkinoilla toiminnan ja markkinoilta poistumisen esteet vähentävät yritysten investointihalukkuutta ja vaikeuttavat resurssien uudelleenkohdentamista. Komissio on tarkastellut ja tarkastelee myös jatkossa kansallisella ja EU:n tasolla esiintyviä esteitä, jotka liittyvät sääntelyyn ja hallintoon. EU:n tason aloitteet ja jäsenvaltioiden rakenneuudistukset täydentävät toisiaan. Vaikka investointiesteiden poistamisessa on edistytty sekä kansallisella että EU:n tasolla, merkittäviä esteitä on yhä jäljellä eri maissa ja eri politiikan aloilla. Esimerkiksi Italiassa vaikeudet rahoituksen saannissa rajoittavat pienten ja keskisuurten ja innovatiivisten yritysten investointeja, kun taas julkisia investointeja vaikeuttavat puutteet viranomaisten hallinnollisissa valmiuksissa ja hankintasääntöjen täytäntöönpanoon liittyvät epävarmuustekijät. Bulgariassa suurimpia investointiesteitä ovat osaamisvaje, institutionaaliset puutteet ja sääntelyyn liittyvä epävarmuus. Puolassa esteitä ovat edelleen epävakaa sääntely-ympäristö ja pula ammattitaitoisesta työvoimasta joillakin aloilla. Kyproksessa suurimpia esteitä ovat heikko liiketoimintaympäristö ja rahoituksen saanti.

Investoinnit edellyttävät yritysten luottamusta, ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta sekä oikeusvaltioperiaatteen noudattamista kaikilta osin. Joissakin jäsenvaltioissa, kuten Itävallassa, Slovakiassa ja Sloveniassa, sääntelyä on parannettu huomattavasti, mutta kehittämisen varaa on edelleen. Myös globaalilla tasolla kilpailijat parantavat liiketoimintaympäristöään, ja uudistuksia on jatkuvasti päivitettävä kilpailukyvyyn säilyttämiseksi. Sääntelyn vakaus, ennustettavuus ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen perustuvat laadukkaat instituutiot, mukaan lukien tehokkaat ja riippumattomat oikeusjärjestelmät, ovat investointiystävällisen ympäristön säilyttämisen kannalta ratkaisevan tärkeitä. Oikeusvaltioperiaate, tehokkaat oikeusjärjestelmät ja korruption torjunta parantavat liiketoimintaympäristöä ja tuottavat pitkällä aikavälillä hyötyä lisääntyvien investointien ja työpaikkojen muodossa. Jotkin jäsenvaltiot ovat jatkaneet korruptiontorjuntatoimiaan, mutta ongelma on edelleen akuutti useissa jäsenvaltioissa, mikä heikentää liiketoimintaympäristöä ja vähentää investointeja. Keskeisiä tavoitteita ovat edelleen korruption tutkimuksen ja syytteenpanon tuloksellisuuden sekä korruption ennaltaehkäisyn parantaminen. Näihin näkökohtiin keskittyviä suosituksia ovat saaneet Italia, Kroatia, Kypros, Malta, Slovakia, Tšekki ja Unkari.

Tehokas julkishallinto ja jatkuvat pyrkimykset vähentää hallinnollista raskautta tukevat eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä. Hallinnollinen rasitus jarruttaa edelleen investointeja, innovointia ja yritysten kasvua. Hallinnollisesta rasituksesta ja tehottomuudesta johtuvat vaikeudet koettelevat eniten erityisesti pienempiä ja erittäin innovatiivisia yrityksiä.

Suosituksia hallinnollisen rasituksen keventämisestä ja erilaisten julkishallinnon tehokkuuteen ja laatuun liittyvien näkökohtien parantamisesta annetaan tänä vuonna esimerkiksi Belgialle, Espanjalle, Kroatialle, Kyprokselle, Latvialle, Portugalille, Puolalle, Romanianle, Slovakialle, Slovenialle, Tšekille ja Unkarille. Vauhdittamalla julkisten palvelujen digitalisointia varmistetaan laadukkaat julkiset palvelut ikääntyvälle väestölle ja tuetaan paineiden alla olevaa julkista taloutta. Vakaan talouspolitiikan varmistaminen puuttamalla korruption ja rahanpesun torjunnan kehysten heikkouksiin on pitkän aikavälin kestävän kasvun edellytys.

Osaamisvaje ja osaamisen kohtaanto-ongelmat voivat olla merkittäviä investointiestettä. Siksi investoiminen ihmisiin täydentää keskeisellä tavalla innovointiin, tutkimukseen ja infrastruktuuriin tehtäviä investointeja, sillä se kasvattaa inhimillistä pääomaa, parantaa työvoiman työllistettävyyttä ja vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Nämä hyödyt puolestaan tuottavat parempia ja kestävämpiä taloudellisia tuloksia. Erityisesti osaamistason parantaminen ja osaamisen kehittäminen työmarkkinoiden tarpeita vastaavaksi on olennaisen tärkeää, jotta voidaan lisätä työvoiman tuottavuutta ja mukautumiskykyä. Hyvin toimivat ja osallistavat koulutusjärjestelmät voivat auttaa torjumaan tai vähentämään osaamisvajeita ja osaamisen ja työmarkkinoiden tarpeiden kohtaamattomuutta, joista aiheutuu yhteiskunnalle suuria taloudellisia ja sosiaalisia kustannuksia, kun kasvupotentiaali jää toteutumatta ja tiettyjen väestöryhmien työllistymismahdollisuudet kaventuvat.

Tutkimus- ja innovointitoiminnan vahvistaminen on avain Euroopan kasvuun. Monissa jäsenvaltioissa ja monilla alueilla on huomattavasti varaa tiivistää yhteistyötä yritysten (erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten), korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja julkisen sektorin toimijoiden välillä. Näin on esimerkiksi Bulgariassa, Latviassa, Liettuassa, Romaniassa ja Virossa. Julkinen tuki läpimurtoinnovaatioille ja kasvuyritysten perustamiselle ja laajentamiselle yhdessä yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan vakaiden perusedellytysten kanssa luo markkinamahdollisuuksia ja vahvistaa talouden innovaatiokapasiteettia.

Digitalisaatio on Euroopan unionin poliittinen painopiste, mutta monissa jäsenvaltioissa tarvitaan pikaisia lisätoimia. Digitalisaatio on tuottavuuden, kilpailukyvyn ja kasvun keskeinen tekijä. Erityisesti perinteiset alat ja pienet ja keskisuuret yritykset ovat jääneet jälkeen digitalisaatiokehityksessä. Koko EU:n on nopeutettava tätä prosessia. Siihen tarvitaan riittävää tukea. Tämä edellyttää unionin, jäsenvaltioiden ja alueiden toimenpiteiden parempaa yhteensovittamista sekä julkisten ja yksityisten resurssien yhdistämistä, jotta voidaan lisätä investointeja ja vahvistaa synergioita digitaalitaloudessa ja -yhteiskunnassa.

Ympäristö- ja energiainfrastruktuurin puutteet heikentävät kasvua ja vähentävät työpaikkojen luomista. Siirtyminen hiilineutraaliin ja resurssitehokkaaseen kiertotalouteen ja sitä varten tarvittava hiilestä irtautuminen edellyttävät huomattavia investointeja. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen edellyttää lisätoimia useissa jäsenvaltioissa, erityisesti Alankomaissa, Itävallassa, Kyproksessa, Maltassa, Puolassa, Ranskassa ja Saksassa. Monissa jäsenvaltioissa tarvitaan lisäinvestointeja vesi- ja jäteinfrastruktuuriin. Näihin osa-alueisiin liittyvät EU:n tavoitteet voidaan saavuttaa ottamalla julkisten investointien lisäksi käyttöön kannustimia yksityisten investointien lisäämiseksi. Myös kiertotalouden yleistäminen edellyttää alueellisia ja paikallisia julkisia investointeja, joiden avulla tiettyjä tuotantoprosesseja voidaan muuttaa.

Pääomainvestointien tarve vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen. Eri aloilla ja alueilla ja eri maissa tarvitaan kiinteitä investointeja, jotta tuotantokapasiteettia voidaan uudistaa. Tämä koskee erityisesti kehityksessä jälkeen jääneitä alueita, jotka yrittävät kuroa muita kiinni. Lisäksi kehittyneet alueet ja alat, kuten autoteollisuus, tarvitsevat investointeja voidakseen nopeuttaa teknologian muutoksia uusiin haasteisiin vastaamiseksi. Uuden teknologian

käyttöönoton helpottamiseksi tarvitaan kaikkialla erityisesti investointeja aineettomaan pääomaan.

Useat jäsenvaltiot ovat edelleen edistyneet rahoitusalan vakauden vahvistamisessa. On toteutettu toimia järjestämättömien lainojen vähentämiseksi, valvontakehysten vahvistamiseksi ja maksukyvyttömyyslainsäädännön parantamiseksi. Vaikka järjestämättömien lainojen määrä on vähentynyt huomattavasti viime vuodesta, niiden määrä on useissa jäsenvaltioissa edelleen suuri. Pankkien kannattavuus on edelleen heikko. Taustalla ovat järjestämättömien lainojen suuret osuudet, monissa tapauksissa epätarkoituksenmukaiset liiketoimintamallit, pankkien ylitarjonta markkinoilla ja rahoitusmarkkinoiden heilahtelut (joita on alkanut jälleen esiintyä vuoden 2018 alkupuolelta lähtien). Rahanpesun torjuntasäännösten valvonta ja täytäntöönpano on edelleen ongelma useissa jäsenvaltioissa. Tätä koskevat maakohtaiset suositukset on esitetty Bulgarialle, Latvialle, Maltalle, Ruotsille, Tanskalle ja Virolle. Järjestämättömien lainojen vähentämistä koskevat maakohtaiset suositukset annetaan Bulgarialle, Irlannille, Italialle, Kyprokselle ja Portugalille. Lisäksi suositetaan, että Bulgaria ja Kypros lujittavat pankkien ulkopuolisen rahoitussektorin valvontaa.

Asuntomarkkinoiden kehitys voi vaikuttaa rahoitusvakauteen ja edellyttää siksi toimia joissakin jäsenvaltioissa. Asunto on usein kotitalouksien omaisuuden tärkein osa, ja toisaalta asumiseen liittyvät lainat muodostavat suuren osan talouden kokonaislainanannosta. Lisäksi riittävien ja kohtuuhintaisten asuntojen puute on kasvava ongelma useissa jäsenvaltioissa. Tämän vuoksi suositellaan, että Alankomaat, Irlanti, Luxemburg, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta vähentävät asuntotarjonnan pullonkauloja ja poistavat vääristymiä asuntomarkkinoillaan. Koska yksityisen velan suuri määrä voi voimistaa liikehdintää asuntomarkkinoilla, rahoitusvakauden kannalta on tärkeää vähentää kotitalouksien suurta velkaantuneisuutta. Sen vuoksi suositetaan, että Alankomaat ja Ruotsi vähentävät erityisesti verojärjestelmän luomaa velanoton suosimista, kuten asuntolainakorkojen vähennyskelpoisuutta.

4. EU-OHJAUSJAKSO: EU:N TOIMIELINTEN JA JÄSENVALTIOIDEN YHTEINEN HANKE

Jäsenvaltiot perustivat talouspolitiikan EU-ohjausjakson taluskriisin aikana, jotta niiden talouspolitiikkoja voitaisiin koordinoida ympäri vuoden ja puuttua niiden taloudellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin. Nyt talouspolitiikan EU-ohjausjakso on ainutlaatuinen foorumi, jolla EU:n jäsenvaltiot käyvät talouspoliittista vuoropuhelua sekä komission kanssa että keskenään. Sen ansiosta komissio ja jäsenvaltiot voivat koordinoida talouspolitiikan ensisijaisia tavoitteita jatkuvasti. EU-ohjausjakso on osa talouspolitiikan ohjausjärjestelmää, jonka puitteissa voidaan seurata, ehkäistä ja korjata sellaisia talouden kehityssuuntauksia, jotka voisivat heikentää jäsenvaltioiden talouksia tai koko EU:ta. Komissio pitää jatkuvasti yhteyttä jäsenvaltioihin sekä monenvälisesti että kahdenvälisesti, myös jäsenvaltioihin lähettämiensä talouspolitiikan EU-ohjausjaksosta vastaavien erityisasiantuntijoiden välityksellä.

Tämän vuoropuhelun tuloksena laadittava analyysi on komission ja EU:n jäsenvaltioiden yhteinen. Eurooppa-neuvosto vahvistaa vuosittain komission suositukset sen jälkeen kun Ecofin-neuvosto on virallisesti hyväksynyt ne keskusteltuaan niistä muiden neuvoston kokoonpanojen kanssa.

Komissio on kehittänyt välineitä auttaakseen jäsenvaltioita maakohtaisten suositusten toteuttamisessa. Esimerkiksi rakenneuudistusten tukipalvelu (SRSS) auttaa EU-maita suunnittelemaan ja toteuttamaan rakenneuudistuksia, joilla tuetaan työpaikkojen luomista ja kestävä kasvua. Tukipalvelu koordinoi ja tarjoaa räätälöityä teknistä tukea EU-maille yhteistyössä asianomaisten komission yksiköiden kanssa. Tukea annetaan erityisesti rakenneuudistusten tukiohjelman kautta. Tarkoituksena on auttaa EU-maita kehittämään entistä toimivampia instituutioita sekä tehostamaan ohjausjärjestelmäänsä ja julkishallintoaan. Tuki vahvistaa EU-maiden valmiuksia suunnitella ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla edistetään työpaikkojen luomista ja kestävä kasvua. Lähentymis- ja kilpailukykyväline, jota käsitellään parhaillaan euroryhmässä, voisi tarjota lisäkannustimia uudistuksille. Se perustuu komission ehdotukseen uudesta uudistusten tukiohjelmasta vuosiksi 2021–2027.

Viime kädessä vastuu maakohtaisten suositusten toteuttamisesta on jäsenvaltioilla.

5. SEURAAVAT VAIHEET

Komissio kehottaa neuvostoa vahvistamaan ehdotetun, vuosien 2019–2020 maakohtaisia suosituksia koskevan lähestymistavan ja siihen liittyvät vakaus- ja kasvusopimuksen nojalla tehdyt päätökset.

Lisäksi komissio kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan ne kaikilta osin ja oikea-aikaisesti ja käymään samalla vuoropuhelua työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja muiden sidosryhmien kanssa kaikilla tasoilla. Komissio jatkaa yhteistyötä jäsenvaltioiden ja kansallisten sidosryhmien kanssa koko ohjausjakson ajan varmistaakseen laajan sitoutumisen ja tuloksellisen seurannan ja toteutuksen. Komissio on myös valmis antamaan rakenneuudistusten tukipalvelun kautta uudistustukea jäsenvaltioille, jotka sitä pyytävät, ja auttamaan viranomaisia EU:n rahastojen hyödyntämisessä parhaalla mahdollisella tavalla.

EU-ohjausjakson maakohtaiset suositukset ja maaraporteissa esitetty analyysi muodostavat asianmukaisen analyttisen perustan EU:n koheesiopolitiikan rahastojen ohjelmasuunnittelulle vuosina 2021–2027. Euroopan komission ja jäsenvaltioiden välistä keskustelua olisi jatkettava, jotta EU:n rahastojen ohjelmasuunnittelu voidaan toteuttaa onnistuneesti EU-ohjausjakson analyysien ja suositusten mukaisesti.

[TAULUKKO 1 – KATSAUS VUODEN 2019 MAAKOHTAISTEN SUOSITUSTEN AIHEISIIN]

Asiakokonaisuus	Politiikanalat	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL*	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Julkinen talous ja verotus	Finanssipolitiikka ja julkisen talouden ohjausjärjestelmä																												
	Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys, ml. eläkkeet																												
	Työn verotuksen keventäminen																												
	Veropohjan laajentaminen																												
	Verotuksen suosimisen vähentäminen																												
	Verohallinnon kehittäminen, veropetosten ja veronkierron torjuminen																												
Rahoitussektori	Rahoituspalvelut																												
	Asuntomarkkinat																												
	Rahoituksen saatavuus																												
	Yksityinen velkaantuneisuus																												
Työmarkkinat, koulutus ja sosiaalipolitiikka	Työsuhdeturvalainsäädäntö ja työopimuksia koskeva kehys																												
	Työttömyysturvaedut																												
	Aktiivinen työvoimapolitiikka																												
	Työnteon, työpaikk. luomisen ja työmarkk. osallistumisen kannustimet																												
	Palkat ja palkanasetanta																												
	Lastenhoito																												
	Terveysturva ja pitkäaikaishoito																												
	Köyhyyden vähentäminen ja sosiaalinen osallisuus																												
	Koulutus																												
	Osaaminen ja elinikäinen oppiminen																												
	Tutkimus ja innovaatiot																												
	Kilpailu- ja sääntelykehys																												
Rakennepolitiikat	Palvelualan kilpailu																												
	Televiestintä, postipalvelut ja julkiset paikallispalvelut																												
	Energia, luonnonvarat ja ilmastonmuutos																												
	Liikenne																												
	Liiketoimintaympäristö																												
Julkishallinto ja liiketoimintaympäristö	Maksukyvyyttömyysjärjestelmä																												
	Julkishallinto																												
	Valtionyhtiöt																												
	Siviilioikeus																												
	Harmaa talous ja korruptio																												

* Pois lukien suositus, joka koskee uudistusten jatkamista ja täydentämistä euroryhmän kokouksessa 22. kesäkuuta 2018 annettujen ohjelman jälkeisten sitoumusten mukaisesti.

■ Vuoden 2019 maaehtoisten suositusten kattamat politiikanalat